

**នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា**

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ៖ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/អ.ជ.ត.ក

ភាគីដាក់ឯកសារ៖ លោក **ខៀវ សំផន**

ដាក់ជូន៖ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

ភាសាដើម៖ **ឡាវ**

កាលបរិច្ឆេទឯកសារ៖ ថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 23-Apr-2019, 15:10
CMS/CFO: Sann Rada

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ៖ **សាធារណៈ**

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយអង្គជំនុំជម្រះ៖ **សាធារណៈ/Public**

ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់៖

ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់បណ្តោះអាសន្ន៖

ឈ្មោះមន្ត្រីទទួលបន្ទុកផ្នែកសំណុំរឿង និងឯកសារ៖

ហត្ថលេខា៖

**ការឆ្លើយតប និងចម្លើយតបរបស់លោក ខៀវ សំផន នៅទីសវនាការសាធារណៈ
ស្តីពីការបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ នៃសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ**

ដាក់ដោយ៖

មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន

មេធាវី គង់ សំអុន

មេធាវី Anta GUISSÉ

ដាក់ជូន៖

អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល៖

ចៅក្រម គង់ ស្រីម

ចៅក្រម Chandra Nihal JAYASINGHE

ចៅក្រម សោម សិរីវឌ្ឍ

ចៅក្រម Florence Ndepele Mwachande MUMBA

ជំនួយការ៖

លោកស្រី សែង សុជាតា
កញ្ញា Marie CAPOTORTO
កញ្ញា Cécile ROUBEIX
កញ្ញា Marine BOUDJEMAA
កញ្ញា Dounia HATTABI
កញ្ញា ស៊ូសិន ច័ន្ទធីរិយា

ចៅក្រម ម៉ុង មុន្នីធីរិយា
ចៅក្រម Phillip RAPOZA
ចៅក្រម យ៉ា ណារិន

សហព្រះរាជអាជ្ញា៖

លោកស្រី ជា លាង
លោក Nicholas KOUMJIAN

មេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់

មេធាវីការពារក្តីលោក នួន ជា

ការឆ្លើយតប និងចម្លើយតបរបស់លោក ខៀវ សំផន ទៅនឹងសហព្រះរាជអាជ្ញា
ស្តីពីការបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ នៃសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ

គោរពជូនអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

- ១. នៅថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ នៅក្នុងសវនាការសាធារណៈ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង (“អង្គជំនុំជម្រះ”) បានប្រកាសថា លោក ខៀវ សំផន ជាប់ពន្ធនាគារបទប្រល័យពូជសាសន៍ (លើជនជាតិវៀតណាម) បទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ និងបទរំលោភបំពានធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវ ហើយបានផ្ដន្ទាទោសលោក ខៀវ សំផន ឱ្យជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត¹។ អង្គជំនុំជម្រះបានបញ្ជាក់ថា នឹងជូនដំណឹងអំពីសំអាងហេតុពេញលេញនៃសាលក្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ “ក្នុងពេលសមស្រប”²។
- ២. នៅថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន (“មេធាវីការពារក្តី”) បានប្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រម ហើយបានស្នើសុំអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល (“តុលាការកំពូល”) ឱ្យធ្វើមោឃភាពសាលក្រម ដោយមូលហេតុវិការៈទម្រង់ និងគ្មានសំអាងហេតុ³។ នៅថ្ងៃទី១៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៩ តុលាការកំពូលបានចេញសេចក្តីសម្រេចបដិសេធចោលបណ្តឹងសាទុក្ខនេះ⁴។ នៅថ្ងៃទី២០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៩ មេធាវីការពារក្តីបានស្នើសុំធ្វើមោឃភាពសេចក្តីសម្រេចនេះ ដោយហេតុថាក្រុមប្រឹក្សាចៅក្រម ដែលបានចេញសេចក្តីសម្រេចនេះ មានសមាសភាពមិនត្រឹមត្រូវតាមកំណត់ច្បាប់⁵។

¹ ប្រតិចារិកសវនាការ (“ប្រតិចារិក”) ថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ឯកសារ E1/529.1 ទំព័រ ៣៨-៤២ ចន្លោះពីម៉ោង ១១.២៨ នាទី ដល់ម៉ោង ១១.៣៨ នាទី។

² ប្រតិចារិក ថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ឯកសារ E1/529.1 ទំព័រ ៣ ប្រហែលម៉ោង ៩.៣៦ នាទី។

³ បណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗរបស់លោក ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងសាលក្រម ប្រកាសនៅថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ឯកសារ E463/1 ជូនដំណឹងនៅថ្ងៃទី២០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ (“បណ្តឹងសាទុក្ខ E463/1”)។

⁴ សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗរបស់ ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងការប្រកាសសេចក្តីសង្ខេបនៃសាលក្រមដែលបានធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ E463/1/3។

⁵ សំណើរបស់លោក ខៀវ សំផន សុំធ្វើមោឃភាពសេចក្តីសម្រេច E463/1/3 ទាក់ទងនឹងបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗប្រឆាំងនឹងសាលក្រមដែលត្រូវបានប្រកាសនៅថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៩។ សំណើនេះត្រូវបានដាក់នៅថ្ងៃទី២០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៩ វេលាម៉ោង ១១ និង ៥២ នាទី ប៉ុន្តែ នៅពេលធ្វើឯកសារនេះទៅបកប្រែ **សំណើនេះនៅតែមិនទាន់ត្រូវបានជូនដំណឹង**។

ការឆ្លើយតប និងចម្លើយតបរបស់លោក ខៀវ សំផន ទៅនឹងសហព្រះរាជអាជ្ញា
ស្តីពីការបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ នៃសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ

- ៣. នៅថ្ងៃទី២៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៩ ភាគីបានទទួលសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីសំអាងហេតុពេញលេញនៃសាលក្រមលើសំណុំរឿង ០០២/០២ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ជាបីភាសាផ្លូវការរបស់អ.វ.ត.ក^៦។
- ៤. នៅថ្ងៃទី០៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩ មេធាវីការពារក្តីបានស្នើសុំឱ្យតុលាការកំពូលប្រកាសអំពីចេតនាលើកពេលចាប់ផ្តើមកាលកំណត់បណ្តឹងសាទុក្ខ ទៅក្រោយពេលជូនដំណឹងអំពីសំអាងហេតុពេញលេញនៃសាលក្រមលាយលក្ខណ៍អក្សរ និងអនុញ្ញាតឱ្យមេធាវីការពារក្តីដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ កម្រាស់ ១០០ ទំព័រ ជាភាសាបារាំង និងសមមូលជាភាសាខ្មែរ ក្នុងរយៈពេល ២៤០ ថ្ងៃ (ក្នុងនោះ រយៈពេល ៣០ ថ្ងៃ សម្រាប់ការបកប្រែ) ដោយគិតចាប់ពីថ្ងៃជូនដំណឹងនេះ (“សំណើ”)^៧។ នៅថ្ងៃដដែលនោះ មេធាវីការពារក្តីលោក នួន ជា បានដាក់សំណើ “លើកទីមួយ” សុំចំនួនទំព័រ និងពេលវេលាបន្ថែម សម្រាប់ការដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ កម្រាស់ ១០០ ទំព័រ ក្នុងរយៈពេល ១៨០ ថ្ងៃ^៨។
- ៥. នៅថ្ងៃទី១៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩ ភាគីបានទទួលការជូនដំណឹងអំពីចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងសំណើទាំងនេះ។ ក្នុងចម្លើយតបនោះ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានជំទាស់ និងបានស្នើសុំឱ្យភាគីដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ កម្រាស់៣០ ទំព័រ ក្នុងរយៈពេល ៧៥ ថ្ងៃ (“ចម្លើយតប/សំណើ”)^៩។

^៦ សាលក្រមសំណុំរឿង ០០២/០២ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ឯកសារ E465។

^៧ សំណើរបស់លោក ខៀវ សំផន សុំពន្យារពេល និងបន្ថែមចំនួនទំព័រនៃសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ ចុះថ្ងៃទី០៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ F39/L.1 (“សំណើ”) ជូនដំណឹងនៅថ្ងៃទី០៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩។

^៨ សំណើបន្ទាន់លើកទីមួយរបស់ នួន ជា សុំចំនួនទំព័រ និងពេលវេលាបន្ថែម សម្រាប់ការដាក់ជូនសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខជំទាស់ទៅនឹងសាលក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ចុះថ្ងៃទី០៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ F40/L.1 ជូនដំណឹងនៅថ្ងៃទី០៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩។

^៩ ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងសំណើរបស់មេធាវីការពារក្តី សុំបន្ថែមពេលវេលា និងចំនួនទំព័រកំណត់សម្រាប់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ ចុះថ្ងៃទី១១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ F41 (“ចម្លើយតប/សំណើ”) ជូនដំណឹងនៅថ្ងៃទី១៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩។ ដោយសារចំនួនអ្នកបកប្រែមានកម្រិត អង្គភាពបកប្រែភាសាមិនអាចបកប្រែចម្លើយតបនេះជាភាសាបារាំង ក្នុងរយៈពេលកំណត់ តាមការស្នើសុំរបស់មេធាវីការពារក្តីបានទេ។ ដើម្បីកុំឱ្យយឺតយ៉ាវដល់ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចរបស់

ការឆ្លើយតប និងចម្លើយតបរបស់លោក ខៀវ សំផន ទៅនឹងសហព្រះរាជអាជ្ញា
ស្តីពីការបន្ថែមពេលវេលា និងបន្ថែមចំនួនទំព័រ នៃសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ

៦. តាមរយៈសារណានេះ ខណៈដែលមេធាវីការពារក្តីពុំទាន់បានអានចប់ជាលើកដំបូងនូវសំអាងហេតុនៃសាលក្រម ក្នុងរយៈពេល ២៦ ថ្ងៃ ក្រោយការជូនដំណឹង មេធាវីការពារក្តីសូម (I) ឆ្លើយតបទៅនឹងចម្លើយតបមិនសមរម្យ និង (II) ឆ្លើយតបទៅនឹងសំណើពោរពេញដោយឱកាសនិយមនេះ។

I. ចម្លើយតបមិនសមរម្យ

៧. ជារួម សហព្រះរាជអាជ្ញាជំទាស់ទៅនឹងសំណើរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី ដោយផ្អែកទៅលើ (ក) ការត្រៀមរៀបចំនៅមុនពេលចេញសំអាងហេតុនៃសាលក្រម នៅថ្ងៃទី២៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៩ និង (ខ) ជាពិសេស យុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិនានា ដែលមិនខុសគ្នាពីសំណុំរឿង ០០២/០២ នោះឡើយ។

ក. ការត្រៀមរៀបចំជាមុន

៨. សហព្រះរាជអាជ្ញាបានអះអាងថា មេធាវីការពារក្តីអាចចាប់ផ្តើមត្រៀមរៀបចំ ចាប់តាំងពីខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ មកម៉្លេះ ដោយសារតែមានសេចក្តីសង្ខេបនៃសាលក្រម^{១០} និងក្នុងអំឡុងពេលចៅក្រមពិភាក្សាគ្នាលើសេចក្តីសម្រេចបន្ទាន់បង្ខំនានា ដែលអាចប្តឹងសាទុក្ខបានតែក្នុងពេលដំណាលគ្នានឹងសាលក្រមលើអង្គសេចក្តី^{១១}។ ផ្ទុយទៅវិញ មេធាវីការពារក្តីមិនអាចចាប់ផ្តើមរៀបចំសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួនបានទេ ដោយសារតែគ្មានសំអាងហេតុពេញលេញនៃសាលក្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ។

តុលាការកំពូលលើសំណើសុំបន្ថែមពេលវេលា និងចំនួនទំព័រ មេធាវីការពារក្តីពុំបានស្នើសុំពន្យារពេលដើម្បីឆ្លើយតបទេ ប៉ុន្តែ បានបំពេញការងារ ដោយផ្អែកលើសេចក្តីប្រាងបកប្រែដំបូងដោយពុំមានការកែតម្រូវ ដែលទទួលបានពីអង្គភាពបកប្រែភាសា នៅថ្ងៃទី២១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩។

¹⁰ ចម្លើយតប/សំណើ កថាខណ្ឌ ២ កថាខណ្ឌ ១០-១១។
¹¹ ចម្លើយតប/សំណើ កថាខណ្ឌ ៩។

ការឆ្លើយតប និងចម្លើយតបរបស់លោក ខៀវ សំផន ទៅនឹងសហព្រះរាជអាជ្ញា
ស្តីពីការបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ នៃសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ

៩. ដូចមេធាវីការពារក្តីបានលើកឡើងរួចមកហើយ សេចក្តីសង្ខេបដែលបានអានក្នុងសវនាការ នៅថ្ងៃប្រកាសសាលក្រម ពុំមានតម្លៃគតិយុត្តិទាល់តែសោះ (ខុសពីផ្នែកសម្រេចសេចក្តី) និងពុំមានធាតុផ្សំណាមួយដែលអាចឱ្យបញ្ជាក់អំពីកំហុសអង្គហេតុ និងអង្គច្បាប់បានឡើយ¹²។ នៅក្នុងសេចក្តីសង្ខេបនោះ អង្គជំនុំជម្រះមិនបានចង្អុលបង្ហាញអ្វីសោះអំពីភស្តុតាងដែលយកមកសំអាង និងច្បាប់ដែលយកមកអនុវត្ត។ អង្គជំនុំជម្រះទើបតែធ្វើបែបនេះក្នុងសំអាងហេតុដែលបានជូនដំណឹងកាលពីថ្ងៃទី២៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៩។

១០. ម៉្យាងវិញទៀត ដូចតុលាការកំពូលបានរក្សាមកហើយ បណ្តឹងសាទុក្ខលើសេចក្តីសម្រេចបន្ទាន់បង្ខំ “ត្រូវបង្ហាញពីការប៉ះពាល់ជាទិរន្តរបស់ម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខ” និង “ត្រូវតែជាប់ទាក់ទងទៅនឹងទទ្ទឹករណ៍មួយ ឬច្រើននៃបណ្តឹងសាទុក្ខលើសាលក្រម”¹³។ ដូច្នោះ ទាល់តែពេលកំណត់មូលដ្ឋាននៃបណ្តឹងសាទុក្ខទើបមេធាវីការពារក្តីអាចដឹងថា សេចក្តីសម្រេចបន្ទាន់បង្ខំណាខ្លះ ដែលខ្លួនអាច/នឹងប្តឹងសាទុក្ខ¹⁴ ពោលគឺមេធាវីការពារក្តីមិនអាចធ្វើបាន នៅមុនថ្ងៃទី២៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៩ ឡើយ។

ខ. យុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ និងសំណុំរឿង ០០២/០២

១១. សហព្រះរាជអាជ្ញាជំទាស់ទៅនឹងសំណើរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី ដោយសំអាងទៅលើវិធាន និងយុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិនានា¹⁵។ តាមរយៈការបិទបាំងភាពខុសគ្នាមួយផ្នែក ដែលបានលើកឡើងដោយមេធាវីការពារក្តី (និងតុលាការកំពូល) ដែលនាំឱ្យមានភាពពាក់ព័ន្ធតិចតួចបំផុតជាមួយសំណុំរឿងនៅតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ¹⁶ សហព្រះរាជអាជ្ញាពុំមានការអៀន

¹² បណ្តឹងសាទុក្ខ E463/1 កថាខណ្ឌ ៥៩-៦១, ការឆ្លើយតបរបស់លោក ខៀវ សំផន ទៅនឹងចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗ ប្រឆាំងនឹងសាលក្រម ប្រកាសនៅថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ ឯកសារ E463/1/2/1 (“ការឆ្លើយតប E463/1/2/1”) កថាខណ្ឌ ៥១-៥៣, សំណើ កំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រលេខ ២០។

¹³ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើសុំពន្យាររយៈពេល និងបន្ថែមចំនួនទំព័រសម្រាប់សារណាបណ្តឹងសាទុក្ខ និងសារណាតប ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៤ ឯកសារ F9 (“សេចក្តីសម្រេច F9”) កថាខណ្ឌ ១៦។

¹⁴ សំណើ កថាខណ្ឌ ២១។

¹⁵ ចម្លើយតប/សំណើ កថាខណ្ឌ ៧ កថាខណ្ឌ ១៤-១៥ កថាខណ្ឌ ១៧-១៩។

¹⁶ សំណើ កថាខណ្ឌ ៨ កថាខណ្ឌ ១៨-២០ (យោងទៅតុលាការកំពូល កថាខណ្ឌ ១៨)។

ការឆ្លើយតប និងចម្លើយតបរបស់លោក ខៀវ សំផន ទៅនឹងសហព្រះរាជអាជ្ញា
ស្តីពីការបន្ថែមពេលវេលា និងបន្ថែមចំនួនទំព័រ នៃសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ

ខ្មាសក្នុងការអះអាងថា បណ្តឹងសាទុក្ខលើសំណុំរឿង ០០២/០២ មិន “អាចឃើញខុសគ្នាពីរឿងក្តី អន្តរជាតិធំៗផ្សេងទៀតទេ”¹⁷ ខណៈដែល នៅចុងឆ្នាំ២០១៦ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានអះអាងដោយ ខ្លួនឯងយ៉ាងសមហេតុផលថា៖

“ដោយបទដ្ឋាននៃសវនាការពីមុននៅចំពោះមុខតុលាការអន្តរជាតិ ឬតុលាការកូនកាត់ សំណុំរឿង ០០២/០២ គឺជាសំណុំរឿងធំមិនធម្មតា។ វាទាក់ទងនឹងការចោទប្រកាន់ជាច្រើនអំពីឧក្រិដ្ឋកម្មធ្ងន់ធ្ងរ ដែលបានប្រព្រឹត្តទៅតាមភូមិសាស្ត្រខុសគ្នា ជាច្រើនកន្លែង អស់រយៈពេលមួយយូរអង្វែង ជាប់ ទាក់ទិននឹងឯកសារ និងសក្ខីកម្មជាភស្តុតាងមួយចំនួនធំមិនធម្មតា និងត្រូវការអំណះអំណាងអង្គ ច្បាប់ និងអង្គហេតុស្មុគស្មាញពីគ្រប់ភាគីទាំងអស់”¹⁸។

១២. លក្ខណៈពិសេសនៃសំណុំរឿង ០០២/០២ មិនមានការប្រែប្រួលទេ ចាប់តាំងពីសហព្រះរាជអាជ្ញា បានតវ៉ា ដើម្បីទទួលបានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់ធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ការពិភាក្សាដេញ ដោល។ មានតែតម្រូវការ និងផលប្រយោជន៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាប៉ុណ្ណោះ ដែលប្រែប្រួល ខណៈដែលឥឡូវនេះ ជនជាប់ចោទកំពុងតវ៉ា ដើម្បីទទួលបានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់ធ្វើ បណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងការផ្តន្ទាទោសពីបទឧក្រិដ្ឋស្ទើរតែទាំងស្រុងដែលបានចោទប្រកាន់។

១៣. ដើម្បីផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនជាជាងប្រយោជន៍នៃយុត្តិធម៌ សហព្រះរាជអាជ្ញាព្យាយាមធ្វើឱ្យគេ ជឿថា បញ្ហាបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីត្រូវបានពិភាក្សាជាច្រើនលើករួចមកហើយ ហើយបញ្ហា នេះមានសារៈសំខាន់តិចតួចប៉ុណ្ណោះ ក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២¹⁹។ ថ្វីត្បិតតែបញ្ហាផលប៉ះពាល់នៃ

¹⁷ ចម្លើយតប/សំណើ កថាខណ្ឌ ១៤។

¹⁸ ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងសំណើរបស់ នួន ជា ពាក់ព័ន្ធនឹងចំនួនទំព័រ ពេលវេលាកំណត់ និងខ្លឹមសារសម្រាប់ សេចក្តីសន្និដ្ឋានបិទរបស់គាត់ ចុះថ្ងៃទី២១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៦ ឯកសារ E421/5/3 កថាខណ្ឌ ៥ (យើងខ្ញុំជាអ្នកដាក់អក្សរដិត)។ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិបានប្រកាសផងដែរថា៖ “ជារឿងក្តីធំ ហើយវាមានភស្តុតាងច្រើន វាមានបញ្ហាអង្គច្បាប់ស្មុគស្មាញ ដូចជាប្រល័យពូជសាសន៍ ដូចជាធាតុផ្សំនៃការរៀបការដោយបង្ខំ។ នេះជាអ្វីដែលត្រូវការពន្យល់ទូលំទូលាយ” ប្រតិចារឹក ថ្ងៃទី ០៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៦ ឯកសារ E1/509.1 ទំព័រ ១១ ប្រហែលម៉ោង ៩.៤០.២០។

¹⁹ ចម្លើយតប/សំណើ កថាខណ្ឌ ១៤។

ការឆ្លើយតប និងចម្លើយតបរបស់លោក ខៀវ សំផន ទៅនឹងសហព្រះរាជអាជ្ញា ស្តីពីការបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ នៃសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ

ការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីលើសាលក្រម ០០២/០១ ត្រូវបានពិភាក្សាក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ រួចមកហើយក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែ បញ្ហាផលប៉ះពាល់នៃការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីលើសាលក្រម ០០២/០២ មិនធ្លាប់ត្រូវបានពិភាក្សាម្តងណាឡើយ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត នៅក្នុងកថាខណ្ឌនីមួយៗនៃ សាលដីកាសំណុំរឿង ០០២/០១ ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាយកមកសំអាង តុលាការកំពូលបញ្ជាក់ ថា ខ្លួនមិនបានពិនិត្យទុក្ខីករណ៍ខ្លះរបស់មេធាវីការពារក្តី ដោយសារវាមានឥទ្ធិពលលើសំណុំរឿង ០០២/០២ គឺមិនមែនលើសំណុំរឿង ០០២/០១ ដែលប្តឹងមកតុលាការកំពូលទេ²⁰។ ពិសេសជាង នេះទៅទៀត បញ្ហាផលប៉ះពាល់នៃការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីលើសាលក្រម ០០២/០២ ដែល ប្តែកខុសគេលើពិភពលោក មានសារៈសំខាន់ធំធេងជាង ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១។ ឧទាហរណ៍ បញ្ហាដែលមិនបានចោទឡើង ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ប៉ុន្តែ ចោទឡើងក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ គឺតម្លៃនៃប្រតិចារិកសវនាការសំណុំរឿង ០០២/០១ និងសំណុំរឿង ០០២/០១ ឬការកោះហៅ ឬ មិនកោះហៅជាថ្មី នូវសាក្សីមួយចំនួន ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ មកបំភ្លឺក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ឬឥទ្ធិពលនៃការរកឃើញ ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ លើសំណុំរឿង ០០២/០២ (ហើយនេះគ្រាន់តែ ជាផ្នែកតូចមួយនៃរឿងក្តី)។

១៤. ម្យ៉ាងវិញទៀត ការជំទាស់របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងការបន្ថែមចំនួនទំព័រ យោងតាមវិធាននៃ តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ²¹ ស្តែងឱ្យឃើញថែមទៀតអំពីកង្វះទាំងស្រុងនូវភាពសព្វានុម័តិ។ ជាក់ស្តែង វិធានទាំងនេះមានលក្ខណៈដូចគ្នា ហើយក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១²² សហព្រះរាជអាជ្ញា មិនបានជំទាស់ទៅនឹងសំណើសុំបន្ថែមចំនួនទំព័ររបស់មេធាវីការពារក្តី សម្រាប់ការដាក់សេចក្តីជូន ដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រមចំនួន ៦៩៥ ទំព័រ ជាភាសាអង់គ្លេស ១១០៦ ទំព័រ

²⁰ កថាខណ្ឌ ២២៨ នៃសាលដីកាក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ដែលត្រូវបានលើកឡើងនៅក្នុងកំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រលេខ ២៨ នៃ ចម្លើយតប/សំណើ។

²¹ ចម្លើយតប/សំណើ កថាខណ្ឌ ១៨-១៩។

²² ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងសំណើរបស់មេធាវីការពារក្តី ខៀវ សំផន និង នួន ជា សុំពន្យារពេលកាលបរិច្ឆេទ និងបន្ថែមចំនួនទំព័រ ទាក់ទងនឹងបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រមសំណុំរឿង ០០២/០១ ចុះថ្ងៃទី២១ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៤ ឯកសារ F3/1 (“ចម្លើយតប F3/1”) កថាខណ្ឌ ២ និងកថាខណ្ឌ ៣។

ការឆ្លើយតប និងចម្លើយតបរបស់លោក ខៀវ សំផន ទៅនឹងសហព្រះរាជអាជ្ញា
ស្តីពីការបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ នៃសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ

ជាភាសាខ្មែរ និង ៨៥៤ ទំព័រជា ភាសាបារាំងនោះទេ ខណៈដែលសាលក្រមសំណុំរឿង ០០២/០២ មានកម្រិតសម្រាប់លើសមុនដល់ទៅ ៣,៥ ដង ហើយសំណុំរឿងទាំងពីរមានទំហំខុសគ្នាសម្បើម²³ ។

១៥. គួរឱ្យភ្ញាក់ផ្អើលផងដែរ ពេលឃើញថា “ការស្នើឡើង” របស់មេធាវីការពារក្តី សុំរយៈពេល ១ ខែ ក្នុងចំណោមរយៈពេល ៨ ខែ ដើម្បីបកប្រែសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ ជាភាសាខ្មែរ “គួរ ត្រូវបដិសេធចោល” ដោយហេតុថា ភាពចាំបាច់ក្នុងការបកប្រែ “គឺមិនមែនជាករណីលើកលែង សម្រាប់ ខៀវ សំផន ឡើយ”²⁴។ ជាក់ស្តែង មេធាវីការពារក្តីមិនបានធ្វើអ្វីផ្សេង ក្រៅតែពីចង់បាន តម្លាភាព ក្នុងការគណនាកាលកំណត់ដែលបានស្នើសុំ ដោយគិតគូរដល់ឧបសគ្គក្នុងការបកប្រែ។ ពិតមែនហើយថាបញ្ហានៃការបកប្រែមិនមែនចោទឡើងតែចំពោះលោក ខៀវ សំផន ទេ គឺចំពោះ អ.វ.ត.ក ផងដែរ ដូចតុលាការកំពូលបានលើកឡើង (ក៏ដូចបានរឿងយ៉ាងច្បាស់ក្នុងសំណើ ក្នុង ចំណោមភាពខុសគ្នាជាមួយតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ)²⁵។ ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ មេធាវី ការពារក្តីបានបញ្ជាក់ផងដែរអំពីរយៈពេលនៃការបកប្រែ ក្នុងកាលកំណត់ដែលបានស្នើសុំ²⁶ ហើយ ការស្នើសុំនេះមិនបង្កឱ្យមានការជំទាស់ ឬការប្រមាថបែបនេះពីសំណាក់សហព្រះរាជអាជ្ញាទេ²⁷ ។

១៦. ម៉្យាងវិញទៀត ការជំទាស់របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ដោយផ្អែកលើតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ ដោយនៅស្ងៀមមិនអើពើនឹងអលទ្ធភាពខុសប្លែកពីគេរបស់ អ.វ.ត.ក ក្នុងការកែប្រែមូលដ្ឋានបណ្តឹង សាទុក្ខ ក្រោយពេលដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ²⁸ ជាការបង្ហាញម្តងទៀតពីអសុទ្ធិចិត្ត និងឆន្ទៈរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាក្នុងការរារាំងមេធាវីការពារក្តីមិនឱ្យបំពេញការងារបានត្រឹមត្រូវ។

²³ សំណើ កថាខណ្ឌ ២០។

²⁴ ចម្លើយតប/សំណើ កថាខណ្ឌ ២១។

²⁵ សំណើ កថាខណ្ឌ ១៨ និងកំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រលេខ ២៦។

²⁶ សំណើបន្ទាន់របស់មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន និងមេធាវីការពារក្តីលោក ឆន ជា សុំពន្យារពេលកំណត់ និងបង្កើន ចំនួនទំព័របណ្តឹងសាទុក្ខ ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៤ ឯកសារ F3 កថាខណ្ឌ ១៩ និងកថាខណ្ឌ ៣១។

²⁷ ចម្លើយតប F3/1។

²⁸ សំណើ កថាខណ្ឌ ៧-៩ កថាខណ្ឌ ១៨។

ការឆ្លើយតប និងចម្លើយតបរបស់លោក ខៀវ សំផន ទៅនឹងសហព្រះរាជអាជ្ញា ស្តីពីការបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ នៃសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ

១៧. ពេលមានពេលវេលាកាន់តែតិចសម្រាប់ធ្វើសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ ក្រុមមេធាវីការពារ ក្តីមានលទ្ធភាពកាន់តែតិចក្នុងការស្នើសុំឱ្យបដិសេធការផ្តន្ទាទោស។ ការជំទាស់បែបឱកាសនិយម របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាមិនមានអ្វីផ្សេង ក្រៅពីការបង្ហាញអំពីយុទ្ធសាស្ត្របង្កអន្តរាយដល់ការងារ និងសិទ្ធិរបស់មេធាវីការពារក្តី ដែលផ្ទុយនឹងប្រយោជន៍នៃយុត្តិធម៌។ ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជ អាជ្ញាមានលក្ខណៈមិនសមរម្យ ដូចសំណើរបស់ខ្លួនចង្អុលបង្ហាញឱ្យឃើញច្បាស់។

II. សំណើលោះពេញដោយឱកាសនិយម

១៨. សហព្រះរាជអាជ្ញាលើកឡើងថាសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខចំនួន ៣០ ទំព័រ ក្នុងរយៈពេល ៧៥ ថ្ងៃ ត្រូវតែអនុញ្ញាតឱ្យភាគី “ទាំងអស់” បញ្ជាក់បានច្បាស់លាស់អំពីកំហុសដែលចោទប្រកាន់ ប៉ុន្តែ សំណើរបស់ជនជាប់ចោទពិតជាច្រើនហួសហេតុពេក²⁹។ និយាយម្យ៉ាងទៀត សហព្រះរាជ អាជ្ញាមិនត្រូវការលើសពី ៣០ ទំព័រកំណត់ទេ ប៉ុន្តែ ត្រូវការរយៈពេល ៧៥ ថ្ងៃ ដើម្បីដាក់សេចក្តី ជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ ហើយក្រុមមេធាវីការពារក្តីត្រូវតែទទួលបានដូចគ្នានេះ។ ផ្ទុយទៅវិញ តម្រូវការរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាបង្ហាញថា ក្រុមមេធាវីការពារក្តីមានតម្រូវការច្រើនជាងឆ្ងាយ ណាស់ និងវិភាគធ្វើឱ្យសំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីកាន់តែមានភាពរឹងមាំ។

១៩. ពិតណាស់ ដោយហេតុថាការរួចផុតពីការចោទប្រកាន់មានតិចតួចបំផុតក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ទំហំនៃសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា គឺពិតជាតូចណាស់ ធៀបនឹង ទំហំនៃបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងការផ្តន្ទាទោសលោក ខៀវ សំផន លើ ៧៨ ចំណុច។ លើសពីនេះ ទៅទៀត សហព្រះរាជអាជ្ញាមិនចាំបាច់ត្រូវពិភាក្សាលើសាលក្រមរាប់ពាន់ទំព័រ និងបណ្តឹងសាទុក្ខ ប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទដែលមានវ័យជិត ៨៨ ឆ្នាំ មានសមត្ថភាពថយចុះ និងមានបញ្ហាប្រឈម មិនអាចប្រៀបធៀបបាន នោះទេ។

²⁹ ចម្លើយតប/សំណើ កថាខណ្ឌ ២២។

ការឆ្លើយតប និងចម្លើយតបរបស់លោក ខៀវ សំផន ទៅនឹងសហព្រះរាជអាជ្ញា ស្តីពីការបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ នៃសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ

២០. ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី និងទោះបីជាបន្ទុកការងាររបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា នៅក្នុងសំណុំរឿងកំពុងស៊ើបសួរ បានថយចុះយ៉ាងខ្លាំងក៏ដោយ³⁰ ក៏សហព្រះរាជអាជ្ញាស្នើសុំរយៈពេល ៧៥ ថ្ងៃ (២២ ថ្ងៃបន្ថែមលើ ៥៣ ថ្ងៃ ដែលជនជាប់ចោទទទួលបាន នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១) ដើម្បីដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងការរួចផុតពីការចោទប្រកាន់តិចតួចបំផុត ដែលមានន័យថា ជនជាប់ចោទត្រូវទទួលបានរយៈពេលលើសពី ៧៥ ថ្ងៃ។

២១. ជាក់ស្តែង ដូចតុលាការកំពូលបានរឿក ការបង្កើនចំនួនទំព័រ និងរយៈពេល ដែលភាគីមួយបានស្នើសុំ “ត្រូវស្របគ្នាទៅនឹងទំហំនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ” ហើយពុំគ្រាន់តែធ្វើការប្រដូចទៅនឹងទំហំនៃបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខដទៃទៀតនោះឡើយ³¹។ តុលាការកំពូលក៏បានរឿកផងដែរថា៖

“មានភាពខុសគ្នាជាមូលដ្ឋាន រវាងតួនាទីរបស់ជនជាប់ចោទនៅក្នុងការជំនុំជម្រះព្រហ្មទណ្ឌ ដែលជនជាប់ចោទពុំមានសេរីភាព ដូចនេះ ត្រូវទទួលបានសិទ្ធិក្នុងការជំនុំជម្រះក្តីប្រកបដោយយុត្តិធម៌ ដែលមានចែង ជាពិសេស ក្នុងមាត្រា ១៤(២) និង ១៤(៣) នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ [និង] ថា ទាក់ទងនឹងតំណាងអយ្យការដែលតំណាងឱ្យផលប្រយោជន៍សាធារណៈ ដែលត្រូវតែផ្តល់យុត្តិធម៌ ដោយអនុលោមតាមច្បាប់”³²។

២២. ដូច្នោះ ដោយហេតុថាបណ្តឹងសាទុក្ខលើសំណុំរឿង ០០២/០២ មានទំហំធំជាងបណ្តឹងសាទុក្ខលើសំណុំរឿង ០០២/០១ វាជារឿងធម្មតាបំផុតដែលចំនួនទំព័រ និងរយៈពេលក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ត្រូវលើសសំណុំរឿង ០០២/០១។ ដូចគ្នាផងដែរ ដោយហេតុថា ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ បណ្តឹង

³⁰ សំណុំរឿង ០០៤/១ បានបញ្ចប់ទៅហើយ។ ក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/២ ឯកសារសម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានដាក់រួចរាល់អស់ហើយ។ ក្នុងសំណុំរឿង ០០៣ សារណាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានដាក់រួចរាល់អស់ហើយ។ ក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតកំពុងសរសេរដីកាដោះស្រាយ។

³¹ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់មេធាវីការពារក្តី សុំពន្យារពេល និងបន្ថែមចំនួនទំព័រលើសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ និងសារណានៃបណ្តឹងសាទុក្ខ ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៤ ឯកសារ F3/3 កថាខណ្ឌ ១០, សេចក្តីសម្រេច F9 កថាខណ្ឌ ១៤។

³² សេចក្តីសម្រេចលើសំណើសុំបន្ថែមពេលវេលារបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា និងសហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់សួរដេញដោលសាក្សី SCW-5 ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៥ ឯកសារ F26/2/2 កថាខណ្ឌ ៦។

ការឆ្លើយតប និងចម្លើយតបរបស់លោក ខៀវ សំផន ទៅនឹងសហព្រះរាជអាជ្ញា
ស្តីពីការបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ នៃសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ

សាទុក្ខរបស់លោក ខៀវ សំផន មានទំហំធំជាងបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា វាជារឿង ធម្មតាបំផុត ដែលចំនួនទំព័រ និងរយៈពេលរបស់លោក ខៀវ សំផន លើសចំនួនទំព័រ និងរយៈពេល របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា។ ដូច្នោះ វាជារឿងធម្មតាបំផុត ដែលមេធាវីការពារក្តីត្រូវការ ១០០ ទំព័រ និង ២៤០ ថ្ងៃ ឯសហព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវការតែ ៣០ ទំព័រ និង ៧៥ ថ្ងៃ។ គ្មានអ្វី “មិនធម្មតា”³³ និង “ច្រើនហួសហេតុពេក”³⁴ ទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ វាមានភាពស៊ីសង្វាក់គ្នា និងមានសមាមាត្រសមរម្យ យោងលើកាលៈទេសៈទាំងអស់នៃរឿងក្តីនេះ។

២៣. ប្រសិនបើសហព្រះរាជអាជ្ញាពិតជាគិតថា ៣០ ទំព័រ និង ៧៥ ថ្ងៃ មានភាពគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ឱ្យ មេធាវីការពារក្តីដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ តាមភាពសមហេតុផល និងជាសត្យានុម័តិ សហព្រះរាជអាជ្ញាមិនគួរស្នើសុំពេលវេលាបន្ថែម សម្រាប់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ ខ្លួននោះទេ (ជាពិសេស យោងលើទទឹងកំណែរបស់ខ្លួនផ្ទាល់អំពីការត្រៀមរៀបចំជាមុន និងវិធាន របស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិនានា) ដែលមានលក្ខណៈដូចគ្នាទាំងស្រុង។

២៤. ផ្ទុយទៅវិញ សហព្រះរាជអាជ្ញាដឹងច្បាស់ថា សំណុំរឿង ០០២/០២ ខុសពីធម្មតា³⁵ ហើយមេធាវី ការពារក្តីពិតជាត្រូវការពេលវេលាច្រើនជាង សម្រាប់ធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខ។ តាមពិត សហព្រះរាជ អាជ្ញាព្យាយាមស្នើសុំឱ្យច្រានចោលការរួចផុតពីការចោទប្រកាន់តិចតួចបំផុត ដោយរារាំងមេធាវី ការពារក្តីមិនឱ្យមានលទ្ធភាពស្នើសុំឱ្យច្រានចោលការផ្តន្ទាទោសដ៏ច្រើន។ នេះជារឿងសាមញ្ញ និង គួរឱ្យអាម៉ាស់។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

³³ ចម្លើយតប/សំណើ កថាខណ្ឌ ៦ ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាវាយតម្លៃថា ការស្នើសុំបន្ថែមពេលវេលា និងចំនួនទំព័ររបស់ក្រុម មេធាវីការពារក្តី គឺវែងមិនធម្មតា។

³⁴ ចម្លើយតប/សំណើ កថាខណ្ឌ ២២ ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាអះអាងថា ការស្នើសុំបន្ថែមពេលវេលា និងចំនួនទំព័ររបស់ក្រុម មេធាវីការពារក្តី គឺច្រើនហួសហេតុពេក ហើយអាចពន្យារពេលកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីតប្រយោជន៍។

³⁵ សូមមើលខាងលើ កថាខណ្ឌ ១១ និងកំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រលេខ ១៨។

ការឆ្លើយតប និងចម្លើយតបរបស់លោក ខៀវ សំផន ទៅនឹងសហព្រះរាជអាជ្ញា ស្តីពីការបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ នៃសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ

២៥. ថ្វីត្បិតតែមេធាវីការពារក្តីធ្លាប់នឹងការបំផ្លើស និងអសុទ្ធិចិត្ត³⁶ របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាក៏ដោយ ក៏ឥឡូវនេះ មេធាវីការពារក្តីភ្នាក់ងារយ៉ាងខ្លាំងនឹងការប៉ុនប៉ងមិនសមរម្យរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាក្នុងការរារាំងមេធាវីការពារក្តីមិនឱ្យទទួលបានសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខពិតប្រាកដ ផ្ទុយនឹងប្រយោជន៍នៃយុត្តិធម៌ ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវបានសន្មតថាជាអ្នកការពារ។ តាមពិត សហព្រះរាជអាជ្ញាមានភារកិច្ច ជាអាទិ៍ ការពារ “ជានិច្ច” នូវសិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះក្តីដោយយុត្តិធម៌ បម្រើ ការពារផលប្រយោជន៍សាធារណៈ បំពេញមុខងារដោយមិនលម្អៀង និងមានសត្យានុម័តិ³⁷ ។

២៦. ប្រសិនបើសហព្រះរាជអាជ្ញាបានធ្វើបែបនេះមែន និងមានគំនិតស្មោះត្រង់តែបន្តិច ចំពោះមុខភាពខុសគ្នានៃបញ្ហាប្រឈមរវាងភាគីនានា សហព្រះរាជអាជ្ញាប្រហែលជាមិនជំទាស់នឹងសំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីនោះទេ។ ថ្មីៗនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានអះអាងថា ដើម្បីប្រយោជន៍នៃយុត្តិធម៌ សហព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវទទួលបាន “ឱកាសដ៏មានអត្ថន័យមួយ” ដើម្បីពិនិត្យមើលប្រភព (ច្បាប់) នៃបណ្តឹងសាទុក្ខលើទម្រង់ ចំនួន ១៧ ទំព័រ [ជាភាសាបារាំង] ដើម្បីសរសេរចម្លើយតបទៅនឹង

³⁶ ឧទាហរណ៍៖ ចម្លើយតប/សំណើ កថាខណ្ឌ ២២ ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាប្រកាសថា ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ មេធាវីការពារក្តីមិនបានបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់អំពីកំហុសដែលចោទប្រកាន់ នៅក្នុងសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន និងមិនគោរពតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃវិធានផ្ទៃក្នុង។ នៅក្នុងកំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រលេខ ៥៤ សហព្រះរាជអាជ្ញាយោងដល់សេចក្តីសម្រេចមួយរបស់តុលាការកំពូល ដែលខ្លួនដកស្រង់ដោយផ្នែក ធ្វើឱ្យអ្នកអានយល់ច្រឡំ។ តាមពិត មានឧបសម្ព័ន្ធមួយនៃចម្លើយតបរបស់មេធាវីការពារក្តីទៅនឹងសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ដែលមិនអាចភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងរវាងសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ និងសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់មេធាវីការពារក្តី។ តុលាការកំពូលបានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថាមានទំនាក់ទំនងយ៉ាងច្បាស់ក្រឡែត ទោះបីជាពុំមាននៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធដែលបានផ្តល់ជូនសម្រាប់ជួយដល់សហព្រះរាជអាជ្ញាក៏ដោយ ហើយរបៀបធ្វើការរបស់មេធាវីការពារក្តី នៅក្នុងសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ និងសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខ អាចយកជាការបាន។ មេធាវីការពារក្តីមិនយល់ថា ហេតុអ្វីបានជាសហព្រះរាជអាជ្ញាយករឿងនេះមកនិយាយ នៅក្នុងចម្លើយតប/សំណើ ដែលបំភ្លៃការពិត និងគ្មានអ្វីក្រៅពីការប៉ុនប៉ងមិនផ្ទៃផ្ទួរឱ្យគេយល់ច្រឡំថាមេធាវីការពារក្តីអសមត្ថភាព។

³⁷ បទដ្ឋាននៃការទទួលខុសត្រូវប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈ និងសេចក្តីប្រកាសអំពីសិទ្ធិ និងភារកិច្ចជាសារវន្តរបស់រដ្ឋអាជ្ញា និងភាគីដើមបណ្តឹង ដែលត្រូវបានអនុម័តដោយសមាគមអន្តរជាតិនៃរដ្ឋអាជ្ញា និងភាគីដើមបណ្តឹង នៅថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៩៩ ឯកភាពដោយគណៈកម្មការបង្ការឧក្រិដ្ឋកម្ម និងយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌ នៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨(E/CN.15/2008/L.10/Rev.2) ដែលជឿជាក់ថា បទដ្ឋានទាំងនេះបំពេញបន្ថែមគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់តួនាទីរបស់រដ្ឋអាជ្ញា ដែលត្រូវអនុម័តនៅឆ្នាំ១៩៩០ ឯកសារ E363/2.1.2 មាត្រា ១(ច) មាត្រា ១(ឆ) មាត្រា ៣(ក) និងមាត្រា ៣(គ)។

ការឆ្លើយតប និងចម្លើយតបរបស់លោក ខៀវ សំផន ទៅនឹងសហព្រះរាជអាជ្ញា
ស្តីពីការបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ នៃសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ

បណ្តឹងសាទុក្ខនេះឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ^{៣៨}។ លើសពីនេះទៅទៀត ដើម្បីប្រយោជន៍នៃយុត្តិធម៌ មេធាវីការពារក្តីត្រូវទទួលបានពេលវេលា និងចំនួនទំព័របន្ថែម ដើម្បីមានលទ្ធភាពពិតប្រាកដក្នុងការ ពិនិត្យមើលសំអាងហេតុនៃសាលក្រម ក៏ដូចជាប្រភពអង្គហេតុ និងអង្គច្បាប់ ដើម្បីសរសេរសេចក្តី ជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខឱ្យបានពេញលេញ។

២៧. ទោះបីជាសហព្រះរាជអាជ្ញាស្នើឡើងនូវភាពផ្ទុយគ្នាត្រូវពេលក៏ដោយ ក៏មេធាវីការពារក្តីមិនស្នើសុំ លើសពីសេចក្តីត្រូវការនោះឡើយ ហើយក៏គ្មានអារម្មណ៍ចង់ពន្យារកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីលើបណ្តឹង សាទុក្ខនោះដែរ។ សហព្រះរាជអាជ្ញា និងតុលាការកំពូល ដឹងច្បាស់ថា មេធាវីការពារក្តីចង់ដាក់ បណ្តឹងសាទុក្ខលើអង្គសេចក្តី តាំងពីពេលប្រកាសសាលក្រម កាលពីប៉ុន្មានខែមុនមកម៉្លោះ។ ម្យ៉ាង វិញទៀត មេធាវីការពារក្តីជាភាគីតែមួយគត់ដែលតវ៉ាអំពីកង្វះសំអាងហេតុនៃសាលក្រមដែលបាន ប្រកាស នៅក្នុងរយៈពេលប្តឹងសាទុក្ខ ៣០ ថ្ងៃ ដូចបានកំណត់ ក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង។ កង្វះសំអាងហេតុ នៃសាលក្រម ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ មិនបានរំខានដល់អ្នកផ្សេងទៀត ក្រៅពីមេធាវី ការពារក្តីឡើយ។ ផ្ទុយទៅវិញ សហព្រះរាជអាជ្ញាថែមទាំងបានការពារដល់ការរំលោភវិធានផ្ទៃក្នុង របស់អង្គជំនុំជម្រះទៀតផង^{៣៩}។ ប៉ុន្តែ ក្នុងកាលៈទេសៈផ្សេងទៀត ដែលមិនមានការរំលោភវិធាន ផ្ទៃក្នុង សហព្រះរាជអាជ្ញាបានតវ៉ាយ៉ាងខ្លាំងក្លាអំពីកង្វះសំអាងហេតុនៃសេចក្តីសម្រេចមួយរបស់ អង្គជំនុំជម្រះ នៅពេលបញ្ហាប្រឈមមានសភាពធ្ងន់ធ្ងរ សម្រាប់សហព្រះរាជអាជ្ញា^{៤០}។

២៨. អារម្មណ៍យេធាវីការពារក្តី៖

³⁸ សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំដាក់ចម្លើយតបរបស់ខ្លួនទៅនឹងបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ ខៀវ សំផន ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ តែមួយភាសា ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ឯកសារ E463/1/1 កថាខណ្ឌ ២។ តុលាការកំពូលបានឯកភាពតាម សំណើនេះស្ទើរតែទាំងស្រុង៖ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំដាក់សារណាតបតែមួយភាសា ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ឯកសារ E463/1/1/1 កថាខណ្ឌ ១០។

³⁹ ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងសាលក្រមប្រកាសនៅថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ឯកសារ E463/1/2។

⁴⁰ សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា សុំការបង្គាប់ជាបន្ទាន់ទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ឱ្យចេញសេចក្តីសម្រេចដែលមានសំអាង ហេតុស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៃសំណុំរឿង ០០២ ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៣ ឯកសារ E163/5/1/13/2។

ការឆ្លើយតប និងចម្លើយតបរបស់លោក ខៀវ សំផន ទៅនឹងសហព្រះរាជអាជ្ញា ស្តីពីការបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ នៃសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ

- ១) ករណីសំណើរបស់ខ្លួនដែល ដែលបានស្នើសុំឱ្យតុលាការកំពូល
 - ប្រកាសលើកទោលចាប់ផ្តើមកាលកំណត់បណ្តឹងសាទុក្ខរបស់លោក ខៀវ សំផន ទៅក្រោយពេលជូនដំណឹងអំពីសំអាងហេតុពេញលេញជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ នៃសាលក្រមដែលបានប្រកាសនៅថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ គឺគិតចាប់ពីថ្ងៃទី២៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៩
 - អនុញ្ញាតឱ្យមេធាវីការពារក្តីដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខកម្រាស់ ១០០ ទំព័រ និងសមមូលជាភាសាខ្មែរ ក្នុងរយៈពេល ៨ ខែ (២៤០ ថ្ងៃ) ចាប់ពីពេលជូនដំណឹងអំពីសំអាងហេតុពេញលេញជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ

- ២) មិនទាន់នឹងសំណើសម្របរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា សុំអនុញ្ញាតដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខកម្រាស់ ៣០ ទំព័រ ក្នុងរយៈពេល ៧៥ ថ្ងៃ ប៉ុន្តែ សូមបញ្ជាក់ថា ប្រសិនបើតុលាការកំពូលមិនឯកភាពតាមសំណើរបស់មេធាវីការពារក្តី សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាក៏គប្បីត្រូវបដិសេធផងដែរ។

	មេធាវី គង់ សំអុន មេធាវី Anta GUISSÉ	រាជធានីភ្នំពេញ ទីក្រុងប៉ារីស	
--	--	-------------------------------------	--

ការឆ្លើយតប និងចម្លើយតបរបស់លោក ខៀវ សំផន ទៅនឹងសហព្រះរាជអាជ្ញា
 ស្តីពីការបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ នៃសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ